

Twente
Board

Samenwerken aan bruto Twents geluk in een groene technologische topregio

Inhoud

Inleiding	4
1 Strategie	4
Toonaangevende groene technologische topregio	5
Bruto Twents Geluk	5
Sleuteltechnologieën	8
Twente Board is gericht op de sociaaleconomische opgave	8
Rollen Twente Board	8
Verbinden met bestaande provinciale, landelijke en Europese programma's	9
Onderscheid door unieke samenwerking in Twente	9
2 Strategie verder uitgewerkt	10
Sterk Twents bedrijfsleven	11
Focus op maatschappelijke opgaven	11
Realiseren van de noodzakelijke randvoorwaarden	14

De wereldwijde economie bevindt zich in een fundamentele transitie. De wereld is ons speelveld en verandert sneller dan ooit tevoren. De pandemie bleek een gamechanger, die een grote impact heeft op de manier waarop wij werken, leren en leven. Geopolitieke en demografische ontwikkelingen, verstedelijking, technologische ontwikkelingen en klimaatverandering komen in hoog tempo op ons af waardoor we voor grote transitie-opgaven staan die we samen moeten oplossen. De samenwerking tussen Overheid, Onderwijs en Ondernemers is een kracht van Twente, die ons in staat stelt om samen met onze partners oplossingen te realiseren en tijdig in te spelen op de veranderingen.

Toonaangevende groene technologische topregio

Twente heeft zich ontwikkeld en zal zich verder blijven ontwikkelen tot een toonaangevende groene technologische topregio. Met de wereld als ons speelveld, werken we met techniek als motor aan een gedragen economische agenda om talent, innovaties, bedrijven en kapitaal in Twente samen te brengen. Techniek draagt bij aan de verduurzaming van de regio en aan de ontwikkeling van oplossingen voor wereldwijde (maatschappelijke) uitdagingen.

Bruto Twents Geluk

Als Twente Board willen we de komende jaren het verschil maken door de introductie van het Bruto Twents Geluk, een indicator voor een prettig klimaat voor wonen, werken, leren en leven.

Het doel is hierbij om met Overheid, Onderwijs en Ondernemers te streven naar het verhogen van het Bruto Twents Geluk. Als kompas gebruiken we de indicatoren van de brede welvaart. In het bijzonder de indicatoren vanuit sociaaleconomisch perspectief rondom inkomen, werk en persoonlijke ontwikkeling. Het strategieplan van Twente Board gaat uit van een samenhangende benadering waarbij we inzetten op een toekomstbestendige economie in onze groene technologische topregio.

Strategie

Sterk Twents Bedrijfsleven

Het Twentse bedrijfsleven is de motor voor de regionale economie. Het is van groot belang dat het Twents bedrijfsleven zich blijft ontwikkelen door onder meer in te zetten op innovatie, digitalisering en verduurzaming. De kracht van Twente Board is om dat op kunnen te pakken in triple helix verband. Hierdoor wordt naar de toekomst de vitaliteit en robuustheid van het bestaande bedrijfsleven geborgd.

Focus op maatschappelijke opgaven

De kennisinstellingen en het bedrijfsleven in Twente hebben in verschillende sectoren een sterke (kennis) positie. Gezamenlijk ontwikkelen zij innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken. Twente Board kiest voor een beperkt aantal thema's, om op die thema's meer impact te realiseren. De drie maatschappelijke thema's om Twente op te positioneren zijn:

- **Duurzaamheid & circulariteit**
- **Slimme energie**
- **Innovatieve gezondheidszorg**

Realiseren noodzakelijke randvoorwaarden

Om te kunnen excelleren op de maatschappelijke thema's en om een sterk bedrijfsleven te behouden is er een aantal wezenlijke randvoorwaarden waaraan moet worden voldaan:

- **Talent: voldoende instroom van studenten en arbeidskrachten opleiden met de juiste kennis en kunde;**
- **Bereikbaarheid: de reistijd van de Randstad en Noord-Nederland en het Duitse achterland naar Twente moet 'verkort' worden;**
- **Woon-, werk- en leefklimaat: in Twente kunnen mensen betaalbaar en prettig wonen en ontspannen. Daarnaast werken we mee aan een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven.**

Sleuteltechnologieën

Innovatie zit in het DNA van Twente. Om de eerdergenoemde innovatieve oplossingen voor de maatschappelijke thema's te realiseren wordt gebruik gemaakt van innovatie en sleuteltechnologieën, die een belangrijke plek hebben bij de kennisinstellingen in de regio en nodig zijn voor de concurrentiepositie van het Twentse bedrijfsleven. We verbinden hier wetenschap en onderwijs met bedrijfsleven waardoor deze sleuteltechnologieën zoals Robotica, Artificial Intelligence, Fotonica en Nanotechnologie bijdragen aan het gunstige vestigingsklimaat voor bedrijven en voor aantrekkingskracht zorgen op talent.

Twente Board is gericht op de sociaaleconomische opgave

Twente Board staat voor de sociaaleconomische opgave in de regio. Twente Board acteert primair vanuit een economische invalshoek. Het primaat voor onder meer woon- en leefklimaat en milieu ligt bij de gemeenten. Vanuit een economische insteek kan door de Twente Board hieraan toch een bijdrage worden geleverd. Denk aan de versnelling in de studenthuisvesting door partijen te verbinden, de (innovatie) bijdrage van Mineral Valley op het gebied van stikstofreductie of de lobby voor bereikbaarheid via het spoor.

Rollen Twente Board

Twente Board heeft verschillende rollen in het ecosysteem om de strategie succesvol uit te voeren:

- **Signaleren: urgentie en kansen benoemen met onderbouwing van feiten en cijfers**
- **Aanjagen: partijen prikkelen, plannen vormen en projecten in beeld krijgen**
- **Verbinden: samenwerking tussen partijen en of regio's organiseren en stimuleren**

- **Uitdagen: partijen uitdagen om oplossingen te zoeken voor vraagstukken**
- **Faciliteren: partijen faciliteren en ondersteunen bij planontwikkeling en financiering**
- **Investeren: financiële bijdragen verlenen om relevante projecten mogelijk te maken**

Verbinden met bestaande provinciale, landelijke en Europese programma's

Twente Board zoekt verbinding. De Twentse belangen staan voorop, maar er wordt ook naar buiten gekeken. Wat gebeurt er in Oost-Nederland, in de rest van Nederland, over de grens in de Euregio en in Europa? Twente Board brengt haar strategie in lijn met de relevante onderwerpen uit de Strategische Innovatie en Investeringsagenda's (SIIA's) van (Oost-) Nederland, zoals het topsectoren beleid van het Rijk en met de prioriteiten van de Europese Commissie zoals onder meer de Green Deal. Daarnaast werkt Twente Board samen met de andere Economic Boards en de provincie Overijssel om de juiste aandacht voor activiteiten te krijgen bij de beslissers in Den Haag en Brussel.

Onderscheid door unieke samenwerking in Twente

De strategie speelt in op maatschappelijke thema's. Veel regio's in Nederland, Europa en de wereld dragen hier hun steentje aan bij. Twente Board onderscheidt zich door de wijze waarop de drie O's met elkaar samenwerken. Hierdoor zetten we stappen en maken we onze ambities waar.

In Twente zijn we goed in samenwerken, innovatie en ondernemerschap. Specifiek door toepassing van techniek in verschillende sectoren. Vandaaruit dragen wij bij aan het realiseren van antwoorden op de maatschappelijke thema's en daarmee indirect aan het Bruto Twents Geluk.

Strategie verder uitgewerkt

Sterk Twents bedrijfsleven

Het bedrijfsleven in Twente wordt gekenmerkt door een groot aantal MKB-bedrijven in o.a. de maakindustrie. Vele hiervan zijn familiebedrijven en onderdeel van een hecht netwerk. De bedrijven zijn vaak toeleveranciers in de keten en vormen daarmee een belangrijke schakel tussen Nederland en de rest van de wereld. De maakindustrie is niet de enige relevante sector in Twente. Twente beschikt ook over een omvangrijke logistieke sector, bouw- en infra bedrijven, landbouw en agrarische sector, ICT-sector en commerciële dienstverleners. Al deze bedrijven samen hebben grote invloed op de toekomstbestendigheid van onze regio.

Het behouden en versterken van een sterk Twents bedrijfsleven als motor voor de regionale economie is van belang voor de toekomst van de regio. Hier ligt de basis van inkomen en baanzekerheid voor de mensen in Twente.

Twente Board heeft de ambitie om samen met haar partners Novel-T en OostNL programma's te ontwikkelen om het brede bedrijfsleven te ondersteunen bij o.a.:

- **Versnellen van digitalisering opgave**
- **Ontwikkelen van vernieuwende businessmodellen**
- **Financieren groei en innovatie**
- **Verduurzamen van de organisatie**

Focus op maatschappelijke opgaven

Duurzaamheid & Circulariteit

Innovatieve oplossingen zijn nodig om de uitputting van onze aarde terug te dringen. Investeren in innovatie, onderhoud en nieuwe verdienmodellen is cruciaal voor onze economie om toe te groeien naar een systeem, waarin al het slim geproduceerde zo lang mogelijk in gebruik blijft. Twente Board zet in op:

- **Transitie in de landbouw**
- **Water**
- **Circulaire Textiel**

In lijn met de agenda van het kabinet zetten we in op de landbouwtransitie, inclusief het bijdragen aan oplossingen voor de stikstofproblematiek en de klimaatopgave. Via een project als Mineral Valley investeren we in diverse innovaties op het gebied van bodemkwaliteit, voedselvoorziening – en veiligheid, toepassing van dronetechnologie in de landbouw.

Bij 'Water' gaat het om zowel kwantiteit (denk aan verdroging) als kwaliteit (schoon en hergebruik vervuild water). We zien hier een rol voor Twente Board in het signaleren van kansen op het gebied van schoon water,

en het verbinden van partijen daar waar het bijvoorbeeld de landschapskwaliteit raakt. Het waterschap Vechtstromen zien we daarbij als belangrijke partner.

Daarnaast investeren we in Circulaire Textiel. Hiervoor organiseren we toegang tot (inter)nationale netwerken, concentreren we ons op het creëren van voldoende kritische massa/schaal en leggen we slimme verbindingen binnen en tussen productiewaardeketens. Daarnaast zorgen we voor gezamenlijke (onderzoeks)faciliteiten en doorgaande leerlijnen met als doel kennisdeling en -ontwikkeling op alle opleidingsniveaus.

Slimme energie

Oost-Nederland ontwikkelt zich als hét living lab voor geïntegreerde energiesystemen voor decentrale opwekking, opslag, omzetting en gebruik van duurzame energie. Dit komt door de sterke hightech maakindustrie, ingenieursbureaus en kennisinstellingen in de regio, op het gebied van energieopslagtechnologie, energieconversie (zoals waterstoftechnologie) en/ of systeemintegratie. Ook de ligging maakt Oost-Nederland tot een goede partner om Nederland en Europa te helpen de energietransitie (grensoverschrijden) te versnellen. De focus ligt daarbij op de ontwikkeling en opschaling van geïntegreerde decentrale energiesystemen. Oftewel Smart Energy Hubs.

Twente Board zet in op grensoverschrijdende samenwerking o.a. ten aanzien van batterij technologie. Met OostNL en aan Duitse zijde de IHK is een Memorandum of Understanding aangegaan. Hierin zijn afspraken gemaakt om samen te werken onder andere op het gebied van energie in relatie tot netcongestie.

We verbinden de Twentse kennisposities met de meer op productie gerichte faciliteiten aan de Duitse zijde, in Munster. We werken aan het in kaart brengen van kansen op het gebied van verduurzaming van de energievoorziening door o.a. vorming van clusters i.r.t. netcongestie onder meer op het gebied van batterijtechniek, waterstof, biogas, etc.

Innovatieve gezondheidszorg

Onze samenleving staat voor grote uitdagingen op het gebied van gezondheidszorg. De nationale missie is om alle Nederlanders in 2040 tenminste vijf jaar langer in goede gezondheid te laten leven en de gezondheidsverschillen tussen de laagste en hoogste sociaal-economische groepen met 30% te laten afnemen. Om dit voor elkaar te krijgen is het nodig om in te zetten op preventie, de zorg dichtbij huis te organiseren en technologie inzetten die de zorg ontlast en betaalbaar houdt.

Dit biedt grote kansen voor Twente, want Twente is sterk in Medische Technologie en de toepassing hiervan. In 2030 wil Twente tot de meest toonaangevende MedTech clusters van Europa behoren. Dat is goed voor onze regio en voor Nederland. Nu al werken in het krachtige Life Science & Health topcluster bedrijven, kennisinstellingen en zorginstellingen met een gezamenlijke missie en drive, samen om een stevige bijdrage te leveren aan betere en efficiëntere gezondheidszorg. Twente beschikt over een krachtig ecosysteem, waarin innovaties snel gevalideerd, getest en geïmplementeerd worden. Tijdens de pandemie bleek dat op basis van urgente vragen uit de praktijk, snel schakelen in het netwerk van kennis, bedrijfsleven en medische professionals, Twente in staat is om in recordtijd tot zinvolle innovaties te komen.

Twente Board wil samen met haar partners Oost NL en Novel-T investeren in preventie en in medische technologie oplossingen. De programma's waar op dit moment aan gewerkt wordt zijn:

- **MedTech**
- **Organiseren zorgketen (care and cure)**
- **TopFit**

Realiseren van de noodzakelijke randvoorwaarden

Talent

De uitdaging is voldoende vakmensen, zowel theoretisch als praktisch opgeleid, te vinden voor de banen die we in Twente hebben en de thema's die we willen vormgeven. Veel bedrijven hebben moeite om vacatures gevuld te krijgen met mensen met de juiste kennis en kwaliteiten.

De Twente Board legt de volgende accenten:

- **Aantrekken van internationaal talent en kenniswerkers;**
- **Groei van het aantal technologie-studenten in het beroeps- en hoger onderwijs;**
- **Blijvend ontwikkelen van de huidige workforce (kennis en vakmanschap, een leven lang leren);**
- **Twente, van blindspot naar hotspot (profilering).**

De regionale actoren hiervoor zijn onder andere Talentpact Twente die samen met het bedrijfsleven, de onderwijsinstellingen en andere partijen zich primair richten op techniekpromotie en boeien en binden van talent.

Programma's

- TalentPact
- Strategie Young Twente Board
- Strategisch HR beleid
- Digitalisering en robotisering (arbeidsproductiviteit verhogen)
- Leven Lang Ontwikkelen (learning communities)
- Talentopgave in beeld brengen

Woon-, werk- en leefklimaat

Samen zijn we verantwoordelijk voor het doorgeven van ons prachtige 'Twente' aan volgende generaties. Zodat zij ook een leven in een groen, gezond en veilig Twente kunnen opbouwen. Het gaat hierbij over sociale duurzaamheid en brede welvaart; over het belang van kwaliteit van leven en een goed woonklimaat. We beschikken over een groene, prettige woon-, werk- en recreatieomgeving. We dragen bij aan slimme oplossingen voor het versnellen van de woningbouw-opgave, we verbinden partijen om het groen de stad in te brengen en het huidige groene buitengebied in goede staat te houden. Hierbij zien we nadrukkelijk ook een belangrijke rol voor partners van buiten Twente Board, zoals de natuur- en milieuorganisaties en het waterschap. Daarnaast werken we mee aan het creëren van een gunstig vestigingsklimaat voor bedrijven.

Programma's waaraan we een bijdrage leveren door te signaleren, uitdagen en verbinden:

- Woningbouw: met behulp van innovatie versnellen en verduurzamen.
- Vrijtijds-Economie
- Cultuur
- Vestigingsklimaat bedrijven
- Onderwijs

Bereikbaarheid

Landelijk en op provinciale schaal is er een grote woon-opgave. Door deze opgave te koppelen aan mobiliteit hoeft groei niet alleen in de randstad plaats te vinden maar kan dit ook in de regio.

Twente Board heeft ambities om talent aan te trekken en te behouden, de woningbouw-opgave en de Euregio als Metropool vorm te geven. Daarbij zijn bereikbaarheid over de weg en per spoor belangrijke randvoorwaarden. In het bijzonder de snelle spoorverbindingen van en naar de Randstad en Zwolle en Duitsland. Een goede bereikbaarheid maakt het makkelijker voor talent om naar Twente te komen en maakt het aantrekkelijk voor bedrijven om zich in Twente te vestigen. In Twente hebben we meerdere topwerklocaties/ campussen, die ook gebaat zijn bij deze goede bereikbaarheid.

Twente is een logistieke hub die centraal in Europa ligt.

Voor een krachtige logistieke hub zijn goede bereikbaarheid en optimale verbindingen van vitaal belang. Twente Board lobbyt daarom voor een betere bereikbaarheid over de weg, het water en per spoor.

Programma's:

- Spoorlijn Zwolle – Twente - Munster (Incl. EuregioRail)
- Corridor 35 ontwikkeling
- N35
- A1/A35-corridor (North Sea Baltic)

In een groene technologische topregio
samenwerken aan **Bruto Twents Geluk!**
De kracht van Twente ligt in de
samenwerking tussen de Triple Helix
partners, de verbinding die we daarmee
kunnen leggen naar andere relevante
partners en het feit dat we de economie
en leefomgeving niet als doel zien, maar
als middel om een bijdrage te leveren aan
Bruto Twents Geluk.